

CYFARWYDDID

IR

CYMRU.

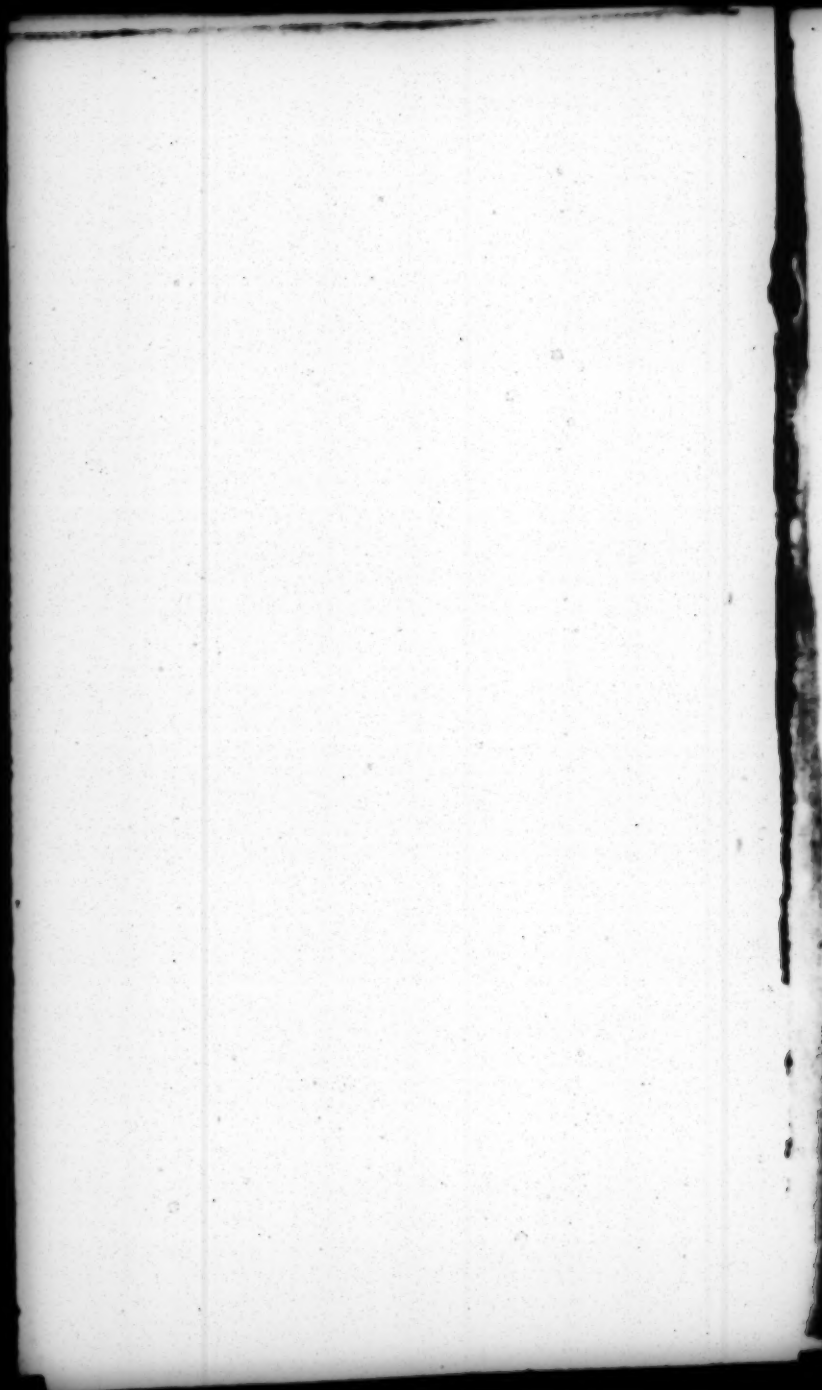
A ysgrifenwyd yn

1655.

Printiedig yn *Llundain*,
1657.

CYFARWYDDID IR CYMRU.

1. **Y** Cymru hawddgar : Mae llawer yn achwyn fod cimaint o opiniwnau a chroes ffyrdd i droi oddiar lwybrau'r bywyd i gromlechyd angau, nad oes mo rai yn meiddio tramwy ymlaen. Ond ith gyfarwyddo di, wele Dyma air o *banes yr Oen, a banes yr enaid, a banes yr Oen ar enaid yngbyd*. fe a ddangosir i ti yn gyntaf, o bale yr wyti yn dyfod, i bale yr wyti yn myned, Pa fodd y daeth y fath ymryffon
G ynot

(2)

ynot ti ag ymysg dynion, a phabryd y rhennir y cwbl yn ddau opiniwn, fel yn ddau feddwl gwreiddiol tragwyddol. Pa ffordd iw llwybr yr Ailenedigaeth ynghrist. Mi ymresymat ath di er mwyn i ti ymresymu ath di dy hunan, canys os adnabyddi dy hunan, di a gydnabyddi DDuw ar Oen hefyd ynghyd gidath di.

2. Mae genit ti etifeddizeth o dair rhan, sef ysbryd ag enaid a chorff. Dy ysbryd di a ddaeth or Tad fel rheswm or meddwl fel gair or galon, fel gwreichionen or eirias, fel ffynnon or mor, neu fel anadl or genau, yr hwn a chwythwyd i gorph dyn allan o fonwes Duw, ag sydd i ddychwelyd eilwaith iw fonwes ef, yr hwn sydd yn presswyllo mewn plas a elwir tragwyddoldeb. Dy enaid hefyd iw r ysbryd naturiol a grewyd or elementau anweledig, yn ôl naturiaeth y telpyn pridd, yr hwn y
mae

(3)

mae fo yn lleteua ynddo; er hyny
mae 'r enaid yma yn ffurfiwr ir
corph, ag yn i agweddu yn ol ei
feddwl, i aros yn ei hafod-ty gorph-
orol dros amlser. Ag etto cwlwm iw
'r enaid yma rhwng yr ysbryd ar
corph, a phan wisger ef allan drwy
gletydau, neu i dorri ffordd arall,
mae 'r ysbryd yn ymollwng oddi-
wrth y corph i mewn, fel gwr yn
myned oddi cartref. Canys ysbryd
y bywydau (medd Moesen) a
anadlwyd i ddyn, ag nid vn ysbryd
bywyd yn vnig, fel y darllenwch
chwi. Mae mewn dyn y naill beth
or tû fewn ir llall, fel or vn pren y
mae bywyd sugn, corph calon y
pren, ai risglin. Aun hyny meddaf
nid iw'r corph ond rhisglin y pren,
neu grustyn dyn, neu ddeilien i
gwynpo ir ddayar dan draed. Ag
fel y mae'r ddayar megis pwll yn
agoryd ei cheg i lyngcu yr holl
gyrph (y glandeg fel y gwrthyn)
felly y mae vffern yn ymrythu am

yr holl encidiau cnawdol. Ag yma
y mae dirgelwch.

3. Fe ysgrifened hyn yn helac-
thach attat, ped fai gennad oddi-
fewn, ath glust dithau wedi i chlo-
ddio yn ddyfnach. A ddarllenno
dealled, A ddeallo dilyned yr hyn
a wyr ynddo ei hun, ag fe gaiff
oleuni 'r haul yn lle goleuni 'r lle-
uad ar fêr yn y galon. Ond nag
anghosied hyn, fod ysbryd ynddo
yr hwn oedd ymmonwes Duw eri-
oed, ag a bery cyd ag y parhatho
Duw a dim, a hyny iw byth. Pa le
yr oeddit ti (medd Duw) pan syl-
faennis i y byd mawr yma? Atteb
o: gwr o ddyfsg wyt. Fe ddyscodd
yr ailenedig atteb. Yr oeddwn i yn
dy lwynau Arglwydd, fel plentyn
neu gangen yn y gwreiddyn.
Canys Duw iw tād yr ysbrydoedd,
ag Arglwydd Dduw ysbryd pob
cnawd.

Er bod dyn yn gwybod i fod ef
yn bechadur fisoedd cyn i ddy-
fod

(3)

fod i'r byd, Ni wyr ym mha fangre
yr oedd ychydig flynyddoedd cyn
i eni. Nid i'w naturiaeth ond cys-
god y naturiaethwr. Ag ymbell a
genfydd hyn drwy 'r goleuni trag-
wyddol, pa fodd y lluniwyd ef
ynghroth ei fam a pha ham: Oble-
gid mae ysbryd Duw yn chwilio
dyfnion bethau Duw a dyn, ag os
hwn a ddyfsg, fe all dyn drwyddo
weled mwy nag a ganfyddai cer-
ddwr Israel yr hwn (yn ei amser)
a ddywedodd. Ô mor rhyfedd
ag mor ofnadwy im gwnaed? Mae
pob peth o Dduw, ag fel y daeth,
felly y dychwel medd Salomon,
naill ai i'r llid ai i'r cariad tragwy-
ddol.

4 Ond (meddi di) A ddaeth neb
allan o hono ef yn ei ddigofaint.
Yr ateb yw. Er dyfod y rhan
fwyaf allan o'r natŵr dragwyddol
mewn cynhyrriad tânlyd, etto ni
ddaeth neb allan o Dduw mewn
digter. Canys cariad i'w Duw ag
nid

(6)

nid oes dywyllwch ynddo. Os
ystyriol wyt ag ysbrydol, deall y
gwahaniaeth. Ond ni ddichon
ysbryd dyn ddeall mo bethau
Duw, ag nes iddo gael yspryd Duw,
ni fedr et ganfod o ba le i daeth.

5. O enaid. I ba le yr wyt ti yn
myned? Ni wyddost di mo hyn
chwai h, mwyna gwr ar ei daith, pa
le y lleteua, na pha gwmnhia i cyfer-
fydd. Nhw ddywedant ynghymru
fe wyr pan el ni wyr pan dael. Ond
am yr enaid, ni wel o ba le i daw
nag i ba le i'r â. Hynod iw hyn, mai
i'r bedd ar ddayar y'r â'r enawd, ar
an idl enawdof i'r chwalfa, y corph
a brofir yn ffwrn y bedd, yr enaid
a ymlyn wrth yr ysbryd (yr hwn
iw calon y pren) ar ysbryd a erys
byth yn y naturiaeth a chweny-
chodd ef fwyaf. Y corph mid iw
ond megis ersyn yn llaw yr enaid
ffurfafennol. Yr enaid nid iw ond
anadliad yr ysbryd dirgelaf. Yr
ysbryd iw'r droell boddifewn syn
troi

(:)

troi 'r enaid ar corph llei mynno,
am a allo. Y corpwys iw 'r brethyn
o amgylch dyn, yr enaid sydd me-
gis y corph yr hwn a wisgwyd a
phridd, ond yr ysbryd iw canol y
creadur.

6. Mae dyn ar i redeg yn y
bywyd yma, ag mae ai cyferfydd
ag a ofyn iddo. I ba le y mae yr
enaid ar ysbryd yn myned? Pa
elw sydd i ddyn ddawnfio a mynd
i lawr i bwl diwaelod mewn dif-
yrrwch amferol? Oni chosba Duw
di am i ti ledratta dy galon oddi-
wrtho? A wyt ti yn meddwl mai
byrr iw Byth, ag mai hir iw einioes
dyn dayarol? Ai gwell genit ti
ddioddef taranau digofaint cyfi-
awnder byth, gida gwawd y cy-
threuliaid (am it fyw mewn pe-
chod fel nhwythau) na dioddef
gwatwar dynion dros fynud awr
yma? Onid Duw iw 'r Câr gorau,
argelyn gwaethaf? Pam yr wyti
yn porthi dy gnawd i newynu dy
enaid

enaid? ag yn llochi dy enaid, neu
 dy reswm cnawdol i ddifetha dy
 ysbryd? Mae gwybedyn ar dy
 ffordd di yn dy rwystru i ddaioni,
 ond ni all Angel Duw moth
 rwystru i'r pechod. A wnaeth Christ
 y cyfan drosot ti? Ag oni chlywi
 di ar dy galon wneuthur dim
 drosto fo? A ddioddefodd vnig
 fab Duw golli gwaed ei galon (yn
 yr hon yr oedd y bywyd ei hunan)
 ar cwbl drosot ti? Ag oni ddio-
 ddefi di ddim er ei fwyn ef, neu
 (or lleiaf) er mwyn dy enaid dy
 hun? A ollongi di 'r Aur ysbrydol
 o'r law i lenwi dy law ath feddwl
 yn llawn ar bryntni? A golli di
 ysbryd y bywyd tragwyddol i
 gael y dim amserol? Beth uneddi
 di sydd lai na Dim? Yr holl fyd
 amserol sydd lai na Dim (medd
 Esay) yngolwg Duw. Ag a ofni
 di (neu a ofeli di) am y peth sydd
 lai na Dim? A hoffi di 'r byd ai
 ehwant yr hwn wedi i roddi oll

(9)

yn ghyd fydd lai na dim medd yr
yscythurau sanctaidd ? (canys y
byd ai chwant fydd yn myned
heibio, a chwant y byd iw ysbryd
difyr y naturiaeth yn yr hon yr
wyti yn byw) Pam nad wyti yn
edrych mewn pryd beth a ddaw o
honot ti pan llofir (pan ddiddimir)
y byd? Eistedd di ychydig ag aros
mewn dealldwriaeth a meddwl am
dy ddiwedd cyn iddo ddyfod ;
Ai gwell genit ti gyfsgu dros fynyd
awr, ag yno deffro yn y tân tragw-
yddol na deffro yr awron, a myned
allan oth ewyllys dy Hunan i ochel
y tân aniffoddadwy ? Pam yr wyti
yn eistedd ynot dy Hunan gartref
(oddicartref oddiwrth Dduw) yn-
ghornel sinne dywyll dy feddwl
dy Hunan, heb ymosyn am y Duw
byw nag ynot dy hunan nag mewn
eraill chwaith ? Pam yr wyti etto
yn ymborthi ar y cibau gida'r
môch, a digon o fara yn nhy dy
Dad yn aros am danat ? Pam yr

H

wyti

wyti yn rhedeg gidag anifeiliaid
 gwylltion, sef dynion drygionus, ag
 yn troi heibio, drwy wrthod
 cwmnhi angelion sanctaidd Duw?
 Pam yr wyti yn ymdreiglo yn
 nhommen y byd ar cnawd, ag yn
 diflasu y Manna ar bywyd a bery
 byth? Pam yr wyti yn ynfydu ar
 ol pibellau y gwagfoneddigion a
 rhesymau cythreuliaid, ag yn di-
 ystyru llais mawr Duw, yr hwn
 athfarna pan na alio neb ddadleu
 drosot? Ai Luciffer (gwalch y byd
 hwn) sydd yn dy ddal di fyth ag
 etto yn ei ewinedd? A ydiw
 cadwyn gadarn dy ewyllys di dy
 hun yn rhwymo dy feddwl? A oes
 vn pysygwr yn Gilead, nag vn
 gydwybod yn dy fonwes? A oes
 neb a fedr ddangos y ffordd iti?
 neu yn hytrach, a wyti yn ymroffyn
 am dani? Beth wyti well er dy
 lyfr gwasanaeth? ath di fyth yn
 caru gwasanaeth y pechod. Mae
 ffordd well, ped ffaith ti yn i hymo-
 fyn

(11)

fyn i ti i weled iechydwrïa yn y
tragwyddoldeb. Pa le y byddi di
ymhen mil o flynyddoedd? Gadel
ar Dduw (meddi di) ond mae
Duw yn gadel arnat tithau, heb
ewyllysio marwolaeth y pechadur?
Dyma ganwyll i ti (ô enaid anwyl)
ith gysuro ag ith gyfarwyddo.

7. Ond di a ofynni i mi (wedi
hyn i gid) ni wn i pa ffordd a gy-
meraf. Mae cimaint o opiniwnau
yn y byd ag sydd o wallt ar fy
mhen i: Bei gwyddwn i y ffordd
orau or cwbl, mi ai dilynwn hyd y
diwedd drwy help Christ. Ond
mae'r naill wr duwiol dyscedig yn
erbyn y llall, ag mae nhwy i gid
yn byw yn dda. Ond ith ateb
di ô Ddyn. Wele di a wyddost
fwy nag yr wyt ti yn i wneuthur,
ag mae mwy o nerth Duw gidath
di i wneuthur nag yr wyti yn i
arferu, Nid oes gan ddyn *o hono ei*
human na goleuni na nerth nag
ewyllys i ddaioni, ond mae gan
H a ddyn

ddyn ~~addo~~ *addo ei bunan* fwy o oleuni
ag o nerth oddiwrth Dduw (yr
hwn sydd yn bywhau pob peth)
nag y mae'r dyn yn i arfer. Arfer
y dalent a roddwyd i ti (hyd yr
eithafodd) ag di gei adnabod y
wir ffordd nesol frenhinol, ymysg
yr holl lwybrau eraill.

8. Os byddi di ffyddlon i Dduw
gan ei groesatu yn llestr dy gyd-
wybod oddifewn, drwy fod yn
gymeradwy genit gadw Duw yn
dy wybodaeth, efe ath arwain di i
adnabod Christ a hanes yr oen ar-
enaid ynghyd. y roen yma iw go-
leuni dynion, a bywyd y Byd.
Hwn oedd ddifyrrwch y Duw
anfesurrol cyn dechreuad y byd.
Hwn oedd y Gair a wnaeth bob
peth yn y dechreuad, Hwn iw'r
golofn ddifedur sydd yn cynnal
pob peth. Hwn a wnaethpwyd
ynghyflawnder amser yn gnawd
ag yn naturiaeth ddynol. Hwn
a ddioddefodd dros ddyn waeth-
af

af digofaint; Dyma 'r hwn oedd
 vwchlaw pob peth, ag a ddesyn-
 nodd iſlaw pob peth, fel y galle ef
 eſcyn eilwaith yn greaduriaidd
 vwchlaw pawb, i fod vwchben pob
 enw, er mwyn iddo lenwi pob peth
 Hwn ſydd ymhob dyn fel y mae
 fo yn Air Duw, a chida 'r rhai
 ſydd yn i vſyddhau fel brenin, ag
 yn darcſtwng ei hewyllys i angau
 'r groes, i fyw yn ewyllys Duw.
 Hwn meddaf a ddywaid. Os oes
 neb a fyn wneuthur ewyllys fy
 nhâd, efe a gaiff wybod am y
 ddysceidiaeth ag adnabod pob
 llwybr daionus.

9. Deall hyn hefyd ynghylch
 y ddau Adda, y pren cyntaf a
 blannodd Duw ymmharadwys,
 ar Ail Adda Chriſt Jeſu, yr hwn a
 blannodd Duw yſt ein cnawd ni.
 Yr Adda cyntaf a bechodd
 (ninnau oeddem yn ſylweddol
 ynddo ef, ag a bechafom cystal ag
 yntau) am hyny y mae ei natur

front ef yn deilliaw i ni drwy enedigaeth o oes i oes. Ag ni chyfrifasai Duw byth moi bechod ef i ni, oni bai ein bod ni ynddo ef y pryd hwnnw yn pechu (fel Llei yn *Abraham*) ag yntau ynoin nin-nau yn pechu etto. Canys oni bai yn bod ni yn bwytta y ffrwyth gwaharddedig yn Adda, ni buasai ar ein dannedd ni mor dingcod. yr vn modd hefyd y mae i ni ddeall yr Ail Adda a marwolaeth Christ? yr Ail Adda a ddioddefodd, ag yr oedd yr holl rai cadwedig ynddo ef y pryd hwnnw, ag ir rhain y mae yntau drwy genhedliad yr ail enedigaeth yn deilliaw, ag yn danfon ei ysbryd glan, set anian Duw. Ag ni chyfiawnheir neb, ond y rhai ynddo ef a ddioddefasant gydag ef, yn y rhai y mae yntau yn byw i Dduw. Felly dyma'r ateb i ti enaid truan yr hwn wyt yn ymosyn y ffordd. Yr vn'g ffordd ir net iw'r ailenedigaeth

gaeth yn yr Ail Adda. Heb hyn nid oes wr o ddealldwriaeth ar wyneb y ddayar. Oni chlywaist di nad oes vn gwr o ddyfsg dan yr haul? Nag oes, vn ond Christ, y gwr sydd yn aros ynghalonnau ei ffyddloniaid sanctaidd. Oni wyddost di beth a ddywedodd Esay. Pe baent ynfydion ar ffordd ddieithr ni chyfeiliornant, os byddant fodlon i Ghrist ynddynt iw rheoli.

10. Rhaid iw dangos hefyd Pam y mae cimaint o ffyrdd yn lle vn ir nef ymysg plant Adda, a pham y mae dynion yn ymrafaelio fel brodyr Joseph wrth geisio mynd adref at y tad Jacob. Fel hyn y mae 'r peth. Dyn (neu Adda) a wnaed ar y cyntaf yn ddelw ir Gwneuthurwr, yr ysbryd ar ei lun ef, yrenaid ar ei ddelw ef, ar corph or ddayar. Ond Adda y gwreiddyn, a ninau oll ynddo ef (fel canghennau yn ei gwraidd)

a gafodd gwymp a chodwm tosturus erchyll, *oddiar Graig yr Oesocdd, i bŵll y dyfnderocdd.* Ag yn y cwymp yma fe a ymrannodd ynddo ei hunan, fel y gweli *lestr pridd* wrth ei gwymp yn mynd yn ddarnau. Ynddo ef yr ymagorodd yr cwyllys ar gydwybod ar gwyniau ar rhesymau y naill yn erbyn y llall. Yn ei gorph ef hefyd yr ymddangosodd y ddayar ar tân ar dwfr ar awyr mewn rhyfel i farwolaeth (canys cyn y cwymp roedd yr ymryson yn guddiedig) Ag er bod y rhain yn ymladd ymhob vn o blant Adda (sef ynghorph pob dyn) etto ni all y naill fod heb y llall er hyny. Ag dynma wreiddyn clefydau 'r corph ag achos angau naturiaeth (fel y mae 'r ymryson arall oddifewn.) Ag fel y mae 'r Môr afreolus wedi gwahanu y naill ynys oddiwrth y llall, felly y mae 'r pechod (a thywysogion yr awyr ynddo) wedi didoli dyn oddiwrth

eddiwrth vndeb Duw, wrth rannu
 dyn ynddo ei hun, yn gymnynt nad
 oes dyn yn y ddayar yn medru
 cydtuno ynddo ei hunan, yn ei
 gorph ai gydwylbod, ai feddyliau ei
Hunan: Ond mae ei resymau ef yn
 ymrafaelio, ag yn curo y naill y llall,
 fel y gweli di ganghennau yr vn
 pren tra fo y dymhestl arnynt. Am
 hyny Dau sydd yn erbyn tri, a thri
 yn erbyn dau yn yr vn enaid, cystal
 ag yn yr vn teulu.

11. Nid oedd ond vn Jaith ar y
 cyntaf yngeneuau dynion; A hono
 o achos balchio or bobloedd yn ei
 Hundeb a holldwyd yn yscyrion
 lawer, fel nad iw 'r cymru chwaith
 inwy nag eraill yn deall moi
 gilydd, na nemor vn yn deall ei
 holl eiriau ei hun wrth ei gymydog
 llo o lawer beth y mae 'r galon yn
 i chwedleua ddydd a nos. Ag wedi
 danfon y plant i yscolion llygredig
 i gasglu rhai o flodau 'r ieithoedd,
 mae ei briallu hwynt yn gwywo

cyn y delont adref at Dduw, neu
 atynt ei hunain. Er darfod iddynt
 ddisgu canu llawer cainge ar delyn
 tafodau gwahanedig naturiaeth,
 maent bellach bellach, yn lle bod
 nes nes, i ganu i Dduw gerdd wrth
 ei fodd, am nad iw fo yn chwen-
 nych clywed vn iaith mwy nai
 gilydd, ond peraidd dafodiaith ei
 ysbryd glan ei hun yn y galon
 isel.

12. Nid oedd ond vn grefydd ar
 y cyntaf ymmonwes Adda, yn
 Aberth Abel, ymmywyd Enoch,
 yn Arch Noah, yn pheulu *Abraham*,
 ag ymysg y rhai cadwedig, Ond
 yr awron, ni a welwn, mai pan
 godo 'r mwg or pwll diwaelod,
 llawer a goethant ar ei gilydd heb
 fawr yn beio fwyaf ar eignawd ai
 enaid ei hun Rhai yn dilyn y
 Pâb ar budredd, eraill ffydd ei
 brenin, beth bynnag fo hi: Rhai yn
 cadw ei gwylliau, eraill yn dilyn ei
 tadau (i bale bynnag yr aethont.)

Rhai

Rhai yn eistedd yn ilonydd ag yn
 pydru yngharchar y tywyllwch ar
 cyndynrwydd, llawer yn dilyn
 Mahom neu Mammon, ar rhan
 fwyaf yn myned ar ôl y tywyflog
 garw Luciffer, ag yn dawnio yn
 ddifyr yn chwantau'r cnawd ar ol
 ei bibell ef, Ag er hyny yn breudd-
 wydio y cânt fyned yn vnion ir
 nef, ag yn gweddio am awr dda,
 heb ymosyn am naturiaeth dda
 oddiwrth Dduw. Fel hyn y mae
 'r holl fyd yn i twyllo ei hunain,
 yn ymladd ai gilydd, yn tristhau
 yspryd Duw, ag yn peri ir cyth-
 reuliaid chwerthin with edrychar
 ei hynfydrwydd. Ond ni phery
 hyn nemoro oriau, Canys mae'r
 fwyddog mawr, sef mab Duw,
 wrth y drws. A phan ddeli mewn,
 ag ymddangos yn y byd yma, fe
 orchymyn gasglu yr holl ddefaid
 ynghyd ar y naill law iddo, ar holl
 eifr ar y llaw arall. Ag yno y
 terfynir yr holl ymraniadau neill-
 duol

duol ag ai llyngcir yn yr vn dido-
liad yma. Tyred Arglwydd Jesu
Tyred chwippyn. *Amen.*

13. Am yr hyn a ysgrifennwyd
yma or blaen, fe allai na ddeallidi
ar y cyntaf mor meddwl, ond yr
wyfi yn deisyf arnat ochelyd
barnu heb ystyr, rhag cwympo o
honot i fysg yr *rhai sydd yn cablu yr
byn ni wyddant, ag yn cysarib yr
byn ni ddeallant.* Hyn sydd eglur,
nad oes neb yn gadwedig ond
drwy ffydd ynghrist, ag nad oes
gan neb iawn ffydd, ond y rhai
sydd yn bodloni Duw, ag
nad oes neb yn i fodloni ef
ond y rhai sydd debig iddo.
Wedi i hail-wneuthur ar ôl llun
a delw Duw ei hunan. Os
wyti debig i Ghrist, cadwedig wyt.
Os wyti anhebig iddo, yr wyti
mewn cyflwr colledig. Gwir
grefydd iw bod yn debig i Dduw
ynghrist. Nid â neb i mewn i'r
nefoedd (o ba opiniwn bynnagi
bont)

bônt) ond y rhai sydd ar ddelw Duw yn y byd. Ag ni fwrir neb i vffern, ond y rhai sydd anhebig i'r Arglwydd. Cyfiawnder iw Duw. A wyt tithau yn gyfiawn vnhob peth, ag yn vniawn yn dy ffyrdd? neu ai byw yn ffals yr wyti mewn rhagrith a chamwedd, yn attal oddiwrth Dduw a dyn ei heiddo. Purdeb iw Duw, A wyt tithau yn sanctaidd ag yn ddigymysg dy feddwl? Doethineb iw'r Arglwydd a Goleuni. Ai doeth ag wybodus wyt tithau yn dy holl ymwareddiad. Yna yr wyt ti yn ddelw i Dduw, ag di geifod gidag ef. Cariad iw Tad yr Arglwydd Jesu, Ai cariadus a hyfryd shawddgar wyt tithau? Mae fo yn dioddef, ag yn cydddwyn, ag yn talu da am ddrwg i bawb. Onid wyti tithau felly, nid wyti blentyn iddo. Ysbryd addfwyn llonydd iw ei ysbryd ef. Ond aflonydd ag anfodlon iw plant y cythrael. Mae

Christ

Christ yn ddiwyd ag yn fywiog,
 yn ddibaid yn gweithio ag yn rhoi,
 pob daioni ymhob man heb na
 huno na heppian. Ai swrth wyti
 ag esceulus i heb gweithred dda?
 yna vn o blant y byd hwn wyti, ag
 nid o Dduw. felly Wrth hyn,
 Edrych ar ba ddelw yr wyti ag di
 gei weled wrth hyny i ba le yr
 wyt ti yn myned byth. Canys yr
 eneidiau sydd debig i Dduw ym-
 hob man a gedwir, ar lleill olla
 gollir, o ba grefydd bynag y bônt.

14. Gwir iw fod rhyfel ynot ti
 rhwng dwy naturiaeth, neu rhwng
 dy bechod ath gydwybod. Ond
 edrych pa vn or ddau iw dy Ar-
 glwydd, pa vn sydd ben ynot ti, Ai
 dy lygredigaeth ai yr wybodaeth
 o Dduw. I ba vn bynag yr wyti
 yn vfyddhau, i hwnw yr wyti yn
 was, ag yn ôl dy waith y bydd dy
 wobr. Os yn dy ewyllys dy hun
 y byddi fyw, achubed dy ewyllys
 di wrth farw. Ond os gwadu

a wnei di dy ewyllys dy hun a
 rhodio yn ewyllys Duw yn erbyn
 dy naturiaeth dy hun, yna ewyllys
 Duw ath gyner allan or corph i
 aros gida Duw ei hunan, Ewyllys
 yr Hunan iw'r gadwyn gryfaf sydd
 gan ddiafol o amgylch yr enaid.
 Ceisied yn nerth croes Christ dorri
 honno yn gyntaf, a dysgu hebcor a
 chroesi ei ewyllys ei hunan, ag fe
 gaiff gyngor ymhellach oddiwrth
 Dduw. Ond dan hyny os rhoir
 gair arall iddo mae fo yn i dderbyn
 neu yn i ddarllen yn ei ewyllys ei
 hun, ag yn gwyro yr hyn a ysgri-
 fenwyd iw ddinistr ei hun. Ond
 yr Arglwydd an catwo ni rhag
 tramgwyddo wrth y mâen tram-
 gwydd. *Amen.*

TERFYN.